

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades Saare Kaevandus OÜ 29.05.2025 esitatud keskkonnaloa muutmise taotlust ja võttes aluseks maapõuseaduse (MaaPS) § 48 ja § 67, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜs) § 41 lg 1 p 4 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 1 p 2 ja lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 **otsustab** Keskkonnaamet:

1.1 Pikendada ettevõttele Saare Kaevandus OÜ antud keskkonnaluba nr L.MK/320038 15 aastaks kehtivusega kuni 03.02.2041 aadressil Viki küla, Saaremaa vald, Saare maakond (katastritunnus 30101:005:0422; registriosakaal nr 130) Lagenõmme maardla Lagenõmme V kruusakarjääris maavara kaevandamiseks.

1.2 Jätta kehtima kõik keskkonnaloas nr KL-525315 määratud tingimused.

1.3 Korraldus jõustub ettevõttele Saare Kaevandus OÜ teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Saare Kaevandus OÜ esitas 23.08.2024 Keskkonnaametile taotluse nr T-KL/1025346 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS numbriga DM-129463-1). Nõuetekohane taotlus nr T-KL/1025346-4 (KOTKAS nr DM-129463-12; edaspidi taotlus) esitati 29.05.2025, mis on loa muutmise aluseks.

Saare Kaevandus OÜ omab maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr L.MK/320038 (kehtivusaeg 04.02.2011 – 03.02.2026), mis annab ettevõttele õiguse kaevandada Lagenõmme kruusamaardla Lagenõmme V kruusakarjääri mäeeraldisel ehituskruusa, ehitusliiva ja täiteliiva. Keskkonnaloa muutmise taotlusega soovib Saare Kaevandus OÜ pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 15 aasta võrra s.o kuni 03.02.2041, kuna kaevandamisloa praeguse kehtivusaja lõpuks ei jõuta kaevandatavat maavara mäeeraldisel piires täielikult ammendada ja kaevandatud maad korrastada.

Kehtiva keskkonnalooga Lagenõmme V kruusakarjääri mäeeraldis (pindala 19,21 ha) ja mäeeraldisel teenindusmaa (pindala 19,21 ha) asuvad Saare maakonnas Saaremaa vallas Viki

külas riigile kuuluval katastriüksusel Lagenõmme karjäär 5 (30101:005:0422; 100% mäetööstusmaa).

Mäeeraldis hõlmab Lagenõmme kruusamaardla (registrikaart nr 130) ehituskruusa aktiivse tarbevaru plokki 29, ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokki 30 ja täiteliiva aktiivse tarbevaru plokki 31.

31.12.2025 seisuga on Lagenõmme V kruusakarjääri mäeeraldisel ehituskruusa aktiivne tarbevaru kogus 837,01 tuh m³, ehitusliiva aktiivne tarbevaru kogus 69,4 tuh m³ ja täiteliiva aktiivne tarbevaru kogus 5 tuh m³. Ehituskruusa kaevandatav kogus on 795,01 tuh m³, ehitusliiva kaevandatav kogus on 65,4 tuh m³ ja täiteliiva kaevandatav kogus on 4 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on kuni 80 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on üld- ja teedehitus ja ehitussegud, kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (edaspidi MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi KeÜS) ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnanõu taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanõu taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 995 eurot on tasutud 23.08.2024 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt.

Keskkonnanõu taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (alates 01.01.2025 Maa- ja Ruumiamet) 04.09.2024 kirjaga nr 9-3/24/10527-2 (KOTKAS 04.09.2024 nr DM-129463-2).

2.2 Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 23.08.2024 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Saaremaa Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest ning küsis kohalikult omavalitsuselt täiendavalt arvamust (KOTKAS 20.06.2025 nr DM-129463-15) nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Kohalik omavalitsus esitas nõustuva korralduse (KOTKAS 13.08.2025 nr DM-129463-16).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 20.06.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest (KOTKAS 20.06.2025 nr DM-129463-14; KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanõu risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

2.3 Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Keskkonnaamet jättis keskkonnamõjude hindamise Saare Kaevandus OÜ loa muutmise menetluse käigus algatamata (KOTKAS 09.01.2026 nr DM-129463-20).

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. Samuti tuleb hinnata keskkonnamõju, kui kavandatakse tegevust, millega võib kaasnedagi eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on kaevandamisloa pikendamisega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 4)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (KOTKAS 09.01.2026 nr DM-129463-20), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektil ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamisel ei ületata piirmäärasid õhusaaste osas;
- eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
- mäeeraldisel on looduslik maastik kaevandamistööde käigus hävinud, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega;
- kaevandamine ei avaldada negatiivset mõju kaitstavatele liikidele ning ebasoodsa mõju tõhusaks ennetamiseks, vältimiseks, vähendamiseks ja leevendamiseks järgitakse keskkonnaloale kantavaid tingimusi.

Keskkonnaamet leiab, et lähtudes eelhindangu tulemustest ning KeHJS § 11 lg-st 8¹ puudub vajadus kavandatava tegevuse erisuste ja keskkonnameetmete järele muidu ilmnedagi võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks (keskkonnaministri 16.08.2017

määruse nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ § 5 lg 2).

3.2 Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga- sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks, välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.2.1 Maavara kaevandamine

3.2.1.1 Lubatav tegevus

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet. MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 alusel, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Lagenõmme V kruusakarjääri taotluse 20.06.2025 kirjaga nr DM-129463-15 kohalikule omavalitsusele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks. Kohalik omavalitsus edastas omapoolse korralduse (12.08.2025 korraldus nr 2-3/832, KOTKAS 13.08.2025 nr DM-129463-16). Korraldusega nõustuti Saare Kaevandus OÜ taotlusega keskkonnaloa nr L.MK/320038 kehtivusaja pikendamiseks 15 aasta võrra.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise

käigus tekib kaevandamisjäätmel, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmel kohta. Taotluse kohaselt saab mäeeraldiselt kooritud ja kaevandamise jätkamisel kooritavat katendit saab kasutada karjääri korrastamisel.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmel eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmel siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmel eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Lagenõmme V kruusakarjääri mäeeraldisel ehituskruusa, ehitusliiva ja täiteliiva kaevandamine. Taotluses on kirjeldatud, et kaevandatud materjali kavatakse kasutada üld- ja teedehituses ning ehitussegude valmistamise täiteks.

3.3 Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55). MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Lagenõmme V kruusakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

- taotlejat ei ole karistatud keskkonnavastase kuriteo eest ega väärteo eest kaks või enam korda või on taotleja karistusandmed karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud (KeÜS § 52 lg 1 p 1).
- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 09.01.2026 dokumendiga nr DM-129463-20.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- Saaremaa Vallavalitsus andis nõusoleku 12.08.2025 korraldusega nr 2-3/832 taotletaval mäeeraldisel kaevandamiseks (MaaPS § 55 lg 2 p 11).
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Lagenõmme V kruusakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.
- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmel käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga XX.XX.2026) (MaaPS § 55 lg 3 p).

3.4 Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muuhulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.4.1 Muudetavas loas olevad kõrvaltingimised

Hetkel kehtivas Lagenõmme V kruusakarjääri keskkonnaloas nr L.MK/320038 toodud kõrvaltingimused on järgmised:

1. Kaevandamisega rikutud maa tuleb korrastada nõuetekohase projekti alusel. Korrastamisega tuleb alustada tehnoloogiliselt esimesel võimalusel ning see tuleb lõpuni viia enne kaevandamise loa kehtivuse lõppu.
2. Suurveeperioodil, kui põhjaveetase võib kohati tõusta karjääri põhjast kõrgemale, ei tohi kõrge veetasemega alal kaevandada, juhul kui ekskavaator ei saa kuival astangul seista.
3. Kaevandamisel kasutatavaid masinaid tohib tankida ja remontida selleks kohandatud platsil vältimaks kütuse ning õli leket pinnasesse ja põhjavette.

3.4.2 Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga. Riigiga on rendileping sõlmitud, mille pikendamine sõlmitakse peale loa kehtivusaja pikendamist.

3.4.3 Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Saaremaa Vallavalitsuse 12.08.2025 korraldusega nr 2-3/832 nõustuti Saare Kaevandus OÜ taotlusega keskkonnaloa nr L.MK/320038 kehtivusaja pikendamiseks 15 aasta võrra. Kohalik

omavalitsus ei esitanud täiendavaid tingimusi.

3.4.4 Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõtjude eelhinnangu ning otsustanud 09.01.2026 Lagenõmme V kruusakarjääri keskkonnaloa muutmistaotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju ning täiendavaid leevendusmeetmeid ei esitatud.

3.4.5 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Lähtudes peatükkidest 3.4.1—3.4.4 jätab Keskkonnaamet kehtima kõik keskkonnaloas nr KL-525315 määratud tingimused.

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Loa eelnõule ning eelhinnangu esitati /ei esitatud arvamusi. Keskkonnaamet edastas esitatud arvamused ja vastuväited ettevõttele tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks (HMS § 49 lg 3, KeÜS § 48¹ lg 4). Olulisemad seisukohad eelnõudele ning Keskkonnaameti selgitused on järgmised: ...

3.6 Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima MaaPS, JäätS, VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis "[Loa omaja meelepea](#)".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo